

14 Δεκεμβρίου, 1992

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Υ. ΑΘΙΝΟΔΟΡΟΥ ENTERPRISES LTD.,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΕΣΩ
ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΔΕΙΩΝ

Καθ' ης αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 584/91).

5 Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Δικαίωμα για αποζημίωση βάσει του Άρθρου 146.6 του Συντάγματος — Απαραίτητη προϋπόθεση η ύπαρξη βλάβης η οποία δεν ικανοποιείται παρά την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης.

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα, Άρθρο 29 — Δεν αποτελεί παράπνομο του διοικουμένου δυνάμει του Άρθρου 29, η προβλεπόμενη από τον νόμο ενδικοφανής προσφυγής.

10 Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο Συμφέρον — Απαιτείται τόσο κατά το χρόνο καταχώρησης όσο και κατά το χρόνο ακρόασης της προσφυγής.

15 Ενώσω αναμενόταν η απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών σε ιεραρχική προσφυγή των αιτητών, οι τελευταίοι προσέβαλαν την παράλειψη της καθ' ης η αίτηση Αρχής να απαντήσει σε παράπνομό τους σε διάστημα 30 ημερών όπως όφειλε βάσει του Άρθρου 29 του Συντάγματος. Μετά την καταχώρηση της
20 προσφυγής η Αναθεωρητική Αρχή Αδειών παρέπεμψε μαζί με 99 άλλες υποθέσεις και την υπόθεση των αιτητών για επανεξέταση από την Αρχή Αδειών. Το ερώτημα που συζητήθηκε ήταν κατά πόσο μετά από αυτή την απόφαση η προσφυγή έχασε το
25 αντικείμενό της ή οι αιτητές είχαν έννομο συμφέρον όπως ισχυρίζονταν για συνέχιση της δίκης λόγω ζημίας την οποία είχαν στο μεταξύ υποστεί.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

- 1) Απαραίτητη προϋπόθεση του δικαιώματος σε αποζημίωση είναι η ύπαρξη βλάβης που δεν ικανοποίησε η αρμόδια διοικητική αρχή μετά την αποκατάσταση της νομιμότητας με την ακυρωτική απόφαση. Ο ισχυρισμός των αιτητών πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αφού η καθ' ης η αίτηση Αρχή παρέπεμψε την υπόθεση για επανεξέταση με ρητή οδηγία για περαιτέρω έρευνα. 5 10
- 2) Ο προβαλλόμενος ισχυρισμός ότι καταστρατηγήθηκαν οι διατάξεις του Άρθρου 29 πρέπει να απορριφθεί διότι η υπό του νόμου προβλεπόμενη ενδικοφανής προσφυγή, δεν αποτελεί αίτηση η παράπονο του διοικουμένου προς τη Διοίκηση. 15
- 3) Είναι θεμελιακή αρχή ότι για το παραδεκτό της αίτησης ακυρώσεως απαιτείτο να υπάρχει έννομο συμφέρον τόσο κατά το χρόνο της προσβαλλόμενης απόφασης όσο και κατά το χρόνο της ακρόασης. Στη περίπτωση αυτή το αντικείμενο της προσφυγής, όπως εκφράζεται στο αιτητικό έπαψε να υπάρχει με την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής. 20 25

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

Σιαφτακόλας v. Δημοκρατίας (1986) 3 Α.Α.Δ. 1268.

Εγγλεζάκη & Άλλες v. Γενικού Εισαγγελέα (1992) 1(Α) Α.Α.Δ. 697.

Πρωτοπατάς v. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 1167.

Μαλλιώτης & Άλλοι v. Δήμου Λευκωσίας (1965) 3 Α.Α.Δ. 75.

Barakat v. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 4163.

Προσφυγή.

Προσφυγή για δήλωση του Δικαστηρίου ότι η άρνηση και/ή παράλειψη της Αναθεωρητικής Αρχής, Αδειών να μελετήσει και/ή εξετάσει την ιεραρχική προσφυγή των αιτητών για παραχώρηση ενός αστικού ταξί για 45

αποκλειστική χρήση προς εξυπηρέτηση των πελατών του ξενοδοχείου Denis είναι άκυρη, παράνομη και όπως ότι παραλείφθηκε θα πρέπει να διενεργηθεί.

5 Α. Σ. Αγγελίδης, για τους αιτητές.

Μ. Τσιάππα (κα), για την καθ' ης η αίτηση.

Cur. adv. vult.

10

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Στις 19 Σεπτεμβρίου 1987 οι αιτητές, που είναι ιδιοκτήτες του ξενοδοχείου Denis στη Λευκωσία, αποτάθηκαν για άδεια οδικής χρήσης ταξί, που θα εξυπηρετούσε αποκλειστικά τις ανάγκες της επιχείρησής τους. Στις 9/12/89 η αίτηση απορρίφθηκε από την Αρχή Αδειών (εφεξής η Αρχή). Την ίδια τύχη είχε και η προσφυγή τους αρ. 646/89 ημερ. 31/8/89 με την οποία είχαν προηγουμένως προσβάλει την παράλειψη της Αρχής, όπως τη χαρακτήρισαν, να εξετάσει και ικανοποιήσει έγκαιρα το αίτημά τους.

Το δικαστήριο (στις 28/6/91) έκρινε ότι η προσφυγή έπρεπε να αποτύχει με την αιτιολογία ότι στο αναμεταξύ, στις 25/11/89, η Αρχή αποφάσισε να μην χορηγήσει την αιτούμενη άδεια. Έτσι οι αιτητές απώλεσαν, όπως δέχθηκε η απόφαση **Π. Μ. Σιαφτακόλας v. Δημοκρατίας** (1986) 3 Α.Α.Δ. 1268, 1280-1281, στην οποία στηρίχθηκε η απόφαση του δικαστηρίου, το έννομο τους συμφέρον και η προσφυγή δεν είχε πια αντικείμενο. Θα μπορούσε να λεχθεί πως με την ίδια ευκαιρία η Αρχή είχε απορρίψει συλλήβδην και πολλές άλλες αιτήσεις με αντικείμενο την παραχώρηση αδειών μέσα στην αστική τροχαία περιοχή Λευκωσίας.

Όταν τους κοινοποιήθηκε η απορριπτική απόφαση της Αρχής με επιστολή ημερ. 9/12/89, οι αιτητές υπέβαλαν (στις 16/1/90) την υπ' αρ. 280/90 ιεραρχική προσφυγή. Η εκδίκασή της από την Αναθεωρητική Αρχή Αδειών (Αναθεωρητική Αρχή ή καθής η αίτηση) άρχισε στις 24/11/90 και συμπληρώθηκε με την κατάθεση της αγόρευσης του δικηγόρου των προσφευγόντων στις 10/12/90. Στις 28/5/91, ενόσω εκκρεμούσε η απόφαση, ο δικηγόρος των αιτητών έθεσε με επιστολή του υπόψη της Αναθεωρητικής Αρχής μια

δικαστική απόφαση και ζήτησε τη δικαίωση των πελατών του.

Η κρινόμενη αίτηση κατατέθηκε στις 28/6/91 με το ακόλουθο αίτημα.

5

"Δήλωση του δικαστηρίου ότι η άρνηση και/ή παράλειψη της καθής η αίτηση να μελετήσει και/ή να εξετάσει και ικανοποιήσει την καθόλα νόμιμη ιεραρχική προσφυγή των αιτητών για παραχώρηση ενός αστικού ταξί για αποκλειστική χρήση προς εξυπηρέτηση των πελατών του ξενοδοχείου Denis στην περιοχή ΡΙΚ είναι άκυρη, παράνομη και όπως ότι παραλείφθηκε θα πρέπει να διενεργηθεί."

10

15

Μια σημαντική εξέλιξη που πρέπει να αναφέρω, προτού κλείσω τη συνοπτική αυτή παρουσίαση των γεγονότων, είναι πως στις 25/7/91, και ενόσω εκκρεμούσε η εκδίκαση της παρούσας υπόθεσης, η καθής η αίτηση αποφάσισε την αναπομπή της υπόθεσης (μαζί με 99 άλλες) στην Αρχή για επανεξέταση αφού προβεί πρώτα σε παραπέρα έρευνα, όπως καθορίζεται στην απόφαση της καθής, παράρτημα 12 στην ένσταση.

20

Οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης είναι οι εξής:

25

(1) Έχοντας υπόψη την ημερομηνία που η καθής η αίτηση επιφύλαξε την απόφαση της, παραβιάστηκε το άρθρο 29 του συντάγματος που κατοχυρώνει το δικαίωμα του αναφέρεσθαι στις αρχές. Η συνταγματική αυτή διάταξη παρέχει δικαίωμα στον πολίτη να υποβάλλει "εγγράφους αιτήσεις ή παράπονα" και επιβάλλει συγχρόνως την υποχρέωση στις αρχές να τους επιλαμβάνονται και να αποφασίζουν αιτιολογημένα για την τύχη τους μέσα σε προθεσμία 30 το πολύ ημερών.

30

35

(2) Επακόλουθο της παραπάνω καταστρατήγησης ήταν η πρόκληση ζημίας στους αιτητές που δικαιολογεί συνέχιση της δίκης για να διασφαλισθεί το δικαίωμα τους σε αποζημίωση από τα τακτικά δικαστήρια σύμφωνα με το άρθρο 146.6 του συντάγματος.

40

5 (3) Πλάνη της καθής συναπτόμενη με αναφορά στην απόφαση της, παράρτημα 12, πως η προσφυγή των αιτητών συνεκδικάστηκε με 99 άλλες υποθέσεις, ενώ στην πραγματικότητα η περίπτωση τους ακούστηκε χωριστά απ' αυτές και

10 (4) Η απόφαση για αναπομπή της υπόθεσης στην Αρχή Αδειών συνιστά παραβίαση του αξιώματος "ουδείς κριτής των εαυτού πράξεων". Η ίδια η καθής όφειλε να επιλύσει οριστικά το ζήτημα υπέρ των αιτητών, εφόσον μάλιστα έλαβε και υπόψη μεταγενέστερα της απόφασης της Αρχής Αδειών γεγονότα, αντί να αποποιηθεί των υποχρεώσεων της. 15 Παρενθετικά, θα μπορούσε να σημειωθεί εδώ ότι είναι ανάμεσα στις επιλογές της καθής να παραπέμπει εκκρεμούσα υπόθεση στην Αρχή Αδειών "διατάσσουσα ταύτην να προβή εις ορισμένην ενέργειαν" (άρθρο 4(A) (4) (ε) του περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς (Τροποποιητικού) Νόμου του 1984 (84/84)). 20

25 Η καθής αντέτεινε ότι μετά τη λήψη και γνωστοποίηση της απόφασης της, η παρούσα προσφυγή έμεινε χωρίς αντικείμενο και οι αιτητές στερούνται πιά έννομου συμφέροντος για προσβολή της κατ' ισχυρισμό παράλειψης της Αναθεωρητικής Αρχής να πάρει απόφαση. Οι αιτητές, ανταπαντώντας, υποστήριξαν ότι επιβάλλεται να συνεχισθεί η δίκη για τη διεκδίκηση αποζημίωσης κάτω από τις διατάξεις του άρθρου 146.6. 30 Γιατί η χρονοτριβή της καθής να αποφασίσει την ιεραρχική προσφυγή έθιξε το συμφέρον των αιτητών προκαλώντας τους απώλεια ή ζημία.

35 Παρατηρώ σχετικά με τον τελευταίο αυτό ισχυρισμό ότι απαραίτητη προϋπόθεση του δικαιώματος σε αποζημίωση είναι η ύπαρξη βλάβης που δεν ικανοποίησε η αρμόδια διοικητική αρχή μετά την αποκατάσταση της νομιμότητας με την ακυρωτική απόφαση. Το θέμα 40 πραγματεύεται από κάθε σκοπιά, μετά από επισκόπηση της σχετικής νομολογίας, η απόφαση *Πελαγία Εγγλεζάκη & Άλλες v. Γενικού Εισαγγελέα*, στην Π.Ε. 7811, ημερ. 20/4/92. Παραθέτω το πρώτο συμπέρασμα της νομολογίας, όπως το διατυπώνει η απόφαση:

"Όπως το κείμενο του άρθρου 146.6 υποδηλώνει, και η νομολογία βεβαιώνει, η ακύρωση διοικητικής απόφασης δε θεμελιώνει αφεαυτής δικαίωμα για αποζημίωση από πολιτικό δικαστήριο. Δικαίωμα για αποζημίωση εγείρεται 'εφ' όσον η αξίωσις αυτού δεν ικανοποιηθή υπό του περι ου πρόκειται οργάνου, αρχής ή προσώπου.' "

Ο ισχυρισμός του αιτητή πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία, αφού η Αναθεωρητική Αρχή παρέπεμψε την υπόθεση για επανεξέταση με ρητή οδηγία για περαιτέρω έρευνα. Εξάλλου και ο προβαλλόμενος ισχυρισμός ότι καταστρατήγηθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 29 πρέπει να απορριφθεί διότι, όπως δέχθηκε η απόφαση στην προσφυγή 835/90 *Πρωτοπαπά v. Δημοκρατίας*, ημερ. 31/3/92 (Αρτεμίδης, Δ.), δεν αποτελεί αίτηση ή παράπονο η υπό του νόμου προβλεπόμενη ενδικοφανής προσφυγή. Ο λόγος γιαυτό ευρίσκεται στην απόφαση της Ολομέλειας του Σ.τ.Ε. 1498/79 το Σ 6(1980) σελ. 164:

".....δεν υφίσταται δ' εν τούτω αντίθεσις προς το προστατεύον το δικαίωμα του αναφέρεσθαι προς τας αρχάς, τηρουμένων των νόμων του κράτους, άρθρο 10 του συντάγματος, εφ' όσον, δια της προβλέψεως υπό του νόμου τοιούτων ενδικοφανών προσφυγών, παρέχεται εις τους θιγομένους η δυνατότης υποβολής δια της διοικητικής οδού παραπόνων κατ' αυτών."

Είναι θεμελιακή αρχή ότι για το παραδεκτό της αίτησης ακυρώσεως απαιτείται να υπάρχει έννομο συμφέρον τόσο κατά το χρόνο της προσβαλλόμενης απόφασης όσο και κατά το χρόνο της ακρόασης. Στην περίπτωση αυτή το αντικείμενο της προσφυγής, όπως εκφράζεται στο αιτητικό, έπαψε να υπάρχει με την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής ημερ. 25/7/91 (Βλέπε *Μαλλιώτης & Άλλοι v. Δήμου Λευκωσίας* (1965) 3 Α.Α.Δ. 75, 94-95, προσφυγή αρ. 215/91, *Yahya Mohammed Barakat v. Δημοκρατίας*, ημερ. 3/11/92 και Πορίσματα Νομολογίας του Σ.τ.Ε. 1929-1959, σελ. 275). Οι λόγοι 3 και 4, ανωτέρω, δεν μπορούν να εξεταστούν γιατί αναφέρονται στην απόφαση της καθής που εκδόθηκε μετά την καταχώρηση της προσφυγής αυτής.

4 Α.Α.Δ. Υ. Athinodorou Enter. Ltd v. Δημοκρατίας Νικήτας, Δ.

Για τους προεκτεθέντες λόγους η δίκη πρέπει να καταργηθεί. Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα σε βάρος των αιτητών.

5

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.